

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษา คือ ปัจจัยสำคัญในการสร้างมนุษย์ และเป็นรากฐานของการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้มีความเจริญรุ่งเรือง การที่ประเทศชาติจะเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับคุณภาพและประสิทธิภาพของประชากรในชาติ ดังนั้น การให้การศึกษาแก่ประชากรจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาประเทศในทุก ๆ ด้าน

การศึกษาแบบสมัยใหม่ได้เข้ามามีบทบาทต่อชีวิตคนไทย เมื่อ "พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวมีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศจงดุริยางค์ทั่วกันว่า การเล่าเรียนวิชาเป็นการสำคัญของบ้านเมือง"¹ และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้กระทรวงธรรมการ "ตั้งโรงเรียนแห่งแรกขึ้นที่บริเวณโรงพยาบาลเด็ก เมื่อ พ.ศ. 2414"² เพื่อสอนหนังสือไทย การคิดเลข และขนบธรรมเนียมราชการ

วิชาพลศึกษาได้มีการเรียนการสอนในประเทศไทยมาตั้งแต่ประเทศไทยได้เริ่มให้มีการจัดการศึกษาแบบสมัยใหม่เป็นครั้งแรกในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวแล้ว "ในพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้มีการจัดโครงการศึกษาไทยเป็นครั้งแรกใน พ.ศ. 2441 นั้น ตามหลักสูตรของการเรียนได้กำหนดให้มีการเรียนการสอน

¹กระทรวงศึกษาธิการ, ประวัติกระทรวงศึกษาธิการ (พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2495), หน้า 1.

²เรื่องเดียวกัน; หน้า 14.

วิชาการบริหารกายหรือวิชาพลศึกษาเป็นวิชาหนึ่งในการเรียนในชั้นประถมและมัธยมศึกษาด้วย"¹ เพื่อเป็นการช่วยให้นักเรียนได้มีการพัฒนาในด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม และโดยเฉพาะอย่างยิ่งควมมีคุณธรรมและน้ำใจเพียบพร้อมที่จะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และสามารถดำรงชีวิตอย่างเป็นสุข อันเป็นจุดมุ่งหมายสำคัญของการให้การศึกษาของชาติ ความมุ่งหมายดังกล่าวนี้ได้ถูกกำหนดต่อมาในแผนการศึกษาชาติฉบับ พ.ศ. 2476 2479, 2494 และ 2503 โดยถือว่า วิชาพลศึกษาเป็นองค์หนึ่งของการศึกษาที่โรงเรียนจะต้องจัดให้มีการเรียนการสอนในโรงเรียนด้วย"² สำหรับแผนการศึกษาชาติ พ.ศ. 2520 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนั้น แม้มีได้กำหนดวิธีจัดการศึกษาเป็นองค์ตั้งฉบับก่อน แต่ก็ได้วางจุดมุ่งหมายในแง่ของพลศึกษาไว้ในข้อที่ 6 ว่า "ให้มีบุคลิกภาพที่ดี มีสุขภาพอนามัยสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ"³ และในหมวดที่ 6 ข้อ 21 ก็กล่าวว่า "รัฐพึงจัดการพลศึกษาในทุกระดับการศึกษา และพึงจัดให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปด้วย เพื่อเสริมสร้างและก่อให้เกิดความสำนึกในคุณค่าของการกีฬา และสุขภาพอนามัย และกิจกรรมการพักผ่อน"⁴ ฉะนั้นจึงนับได้ว่า พลศึกษาก็เป็นส่วนสำคัญประการหนึ่งในการให้การศึกษาเพื่อพัฒนาประชากรในชาติให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่ประเทศชาติต้องการ

¹ วรศักดิ์ เพ็ชรชอบ, "ลักษณะและแนวโน้มของหลักสูตรวิชาพลศึกษา พ.ศ. 2521 และ 2524," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการ 2 (เมษายน 2524): 185.

² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

³ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, แผนการศึกษาชาติ 2520 (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา, 2520), หน้า 1.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 16.

ความหมายของพลศึกษา

ได้มีผู้เชี่ยวชาญและนักการศึกษาหลายคนได้ให้นิยามของคำว่า "พลศึกษา" ไว้มากมาย เช่น

เจย์ บี แนช (Jay B. Nash) ได้ให้ความหมายของพลศึกษาไว้ว่า "พลศึกษาเป็นการศึกษาส่วนหนึ่งในกระบวนการศึกษาทั้งหมด และเป็นการศึกษาที่ใช้กิจกรรมและความแข็งแรงขั้นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลแต่ละคน ให้เกิดพัฒนาการทางกาย ทางประสาท ทางสติปัญญา และทางอารมณ์ ซึ่งผลเหล่านี้จะเป็นที่ประจักษ์ก็ต่อเมื่อได้จัดให้มีกิจกรรมพลศึกษาขึ้นตามสถานที่ต่อไปนี้ เช่น โรงฝึกพลศึกษา และสรวายน้ำ เป็นต้น"¹

ซี วี กูด (C.V. Good) กล่าวว่า พลศึกษา หมายถึง โครงการของการจัดการสอน การเข้าร่วมกิจกรรมที่ต้องใช้กล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนาการอันพึงประสงค์ทางกาย ทางทักษะ ทางกลไก และทางทัศนคติ"²

เฮ็ทเธอร์ริงตัน (Hetherington) กล่าวว่า พลศึกษามีความหมายสรุปได้สำคัญ 2 ประการคือ ช่วยให้เด็กทุกคนได้รับความเจริญเติบโตไม่ว่าเขาพวกนั้นจะเป็นคนพิการทางกายหรือส่วนอื่นก็ตาม กับช่วยให้กล้ามเนื้อใหญ่และอวัยวะอื่นได้รับความเจริญเติบโตให้ประโยชน์ต่อชีวิต"³

กอง วิสุทธารมณ กล่าวว่าการพลศึกษา คือ การฝึกฝนร่างกายให้มีประสิทธิภาพดีขึ้นโดยใช้กิจกรรมบางอย่างเป็นเครื่องประกอบการพลศึกษา ส่งเสริมร่างกายให้เจริญงอกงาม เติบโตแข็งแรง ว่องไว ส่งเสริมอบรมจิตใจให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยหนักแน่น อดทน

¹ฟอง เกิดแก้ว, การพลศึกษา (กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2518), หน้า 50.

²จรินทร์ ชานีรัตน์, วิชาการพลศึกษา (กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2510), หน้า 16.

³พงษ์ศักดิ์ พละพงศ์, ประวัติปรัชญาและหลักการพลศึกษา (กรุงเทพฯ : โอเคียนสโตร์, 2510), หน้า 24.

รูปร่างนะ มีจิตใจสูง สร้างสรรสามัคคี"¹

วรศักดิ์ เพียรชอบ ไก่กล่าวสรุปได้ว่า

วิชาพลศึกษา คือ การศึกษาแขนงหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ และความมุ่งหมายเช่นเดียวกับการศึกษาอย่างอื่น ๆ คือ เป็นวิชาที่จะส่งเสริมให้นักเรียนได้มีพัฒนาการทางกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม จะแตกต่างจากวิชาอื่นบางที่ตรงที่วิธีการ และสิ่งที่นำมาใช้คือ พลศึกษาใช้กิจกรรมการออกกำลังกายหรือการเล่นกีฬาเป็นสื่อกลางของการเรียน โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพลศึกษาต่าง ๆ²

ความสำคัญของพลศึกษาในวงการศึกษานั้น นับว่าเป็นที่ตระหนักกันดีมานานแล้ว กีฬาซึ่งเป็นกิจกรรมของพลศึกษาช่วยให้เด็กได้พัฒนาทางกายที่ได้สัดส่วน กีฬาช่วยเด็กในการปรับอวัยวะต่าง ๆ ของร่างกายของตนให้เข้ากับสภาพของการใช้พลังงานของตน และยังส่งเสริมให้เด็กมีอารมณ์ที่เข้มแข็งมั่นคงอีกด้วย นอกจากนี้ กีฬายังช่วยพัฒนาเจตนาอารมณ์ของเด็กให้มั่นคงแน่วแน่ และช่วยปรับปรุงบุคลิกภาพและความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมได้ดียิ่งขึ้น อันเป็นความต้องการของประเทศชาติในการให้การศึกษาแก่เยาวชนทั่วไป

คุณประโยชน์ของการกีฬา

กีฬาเป็นกิจกรรมทางกาย เป็นการต่อสู้ เป็นเกมส์ และเป็นโอกาสที่จะให้คนได้เข้าร่วมในกิจกรรมของสังคม เป็นการสนองรสนิยมบางอย่างของคนให้ถูกกับความต้องการของแต่ละคน กีฬาสามารถเสริมสร้างและรักษาความสมดุลงทั้งทางกายและทางใจของคน

¹ไพฑูริย์ จัยสิน, ประวัติปรัชญา ทฤษฎี หลักการพลศึกษา (กาฬสินธุ์ : สู่ไกล, 2518), หน้า 24.

²วรศักดิ์ เพียรชอบ, "ความหมายและวัตถุประสงค์ของวิชาพลศึกษา," วารสารพลศึกษา 11 (มิถุนายน 2512) : 10.

อันเป็นผลมาจากความเปลี่ยนแปลงทางค่านิยมทางวัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตปัจจุบัน ยิ่งกว่านั้น กีฬายังเป็นเครื่องมือกล่อมเกลานิรันดร์ใจของมนุษย์ให้เกิดความสามัคคี มีความรัก ความเชื่อมั่นในตนเอง มีน้ำใจเป็นนักกีฬา รู้แพ้ รู้ชนะ รู้จักเคารพสิทธิของผู้อื่น มีความรับผิดชอบในตนเองและหน้าที่การงาน รู้จักอดกลั้น ระงับอารมณ์ อันไม่สมควรแสดงออก กีฬาช่วยให้เกิดการพัฒนากาย ช่วยให้อวัยวะเจริญเติบโตอย่างรวดเร็วได้สัดส่วนสวยงามอันเป็นบ่อเกิดแห่งความสมบูรณ์แข็งแรงและสุขภาพอนามัยที่ดี กีฬาช่วยให้มนุษย์ได้ผ่อนคลายความตึงเครียดทางสมอง ช่วยให้เกิดความสนุกสนาน อารมณ์เบิกบาน ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจอันดีในการเข้าร่วมสังคมของมนุษย์ กีฬาเป็นวิธีการใช้เวลาซึ่งส่งเสริมคนให้ได้เข้าร่วมกิจกรรมของสังคม ทำให้เกิดความคิดริเริ่ม ความที่กีฬามีมากมายหลายชนิดจึงทำให้ใคร ๆ ก็มีโอกาสดำเนินตามความถนัดและความต้องการเพื่อได้แสดงออก และได้รับความพึงพอใจ ดังนั้น จึงเป็นวิธีแก้ปัญหาระหว่างการใช้เวลาว่างได้วิธีหนึ่ง โดยให้การพักผ่อนหย่อนอารมณ์ประกอบความสนุกและเสริมสร้างบุคลิกโดยไม่มีการแข่งขัน วรรณะ อันจะเป็นรากฐานไปสู่ความมั่นคง และความสัมพันธ์อันดีภายในชาติ และระหว่างชาติจนมีคำกล่าวหาว่า "การกีฬาช่วยส่งเสริมความเข้าใจและสัมพันธ์ภาพอันดีระหว่างประเทศ อีกทั้งยังผลสะท้อนให้เห็นถึงขนบธรรมเนียมประเพณีความเจริญรุ่งเรือง ตลอดจนการปกครอง และความมีอารยธรรมของประเทศ"¹

อนึ่ง ในวงการแพทย์ทั้งอดีตและปัจจุบันก็ได้อาศัยการออกกำลังกายหรือการกีฬาเพื่อเป็นการป้องกันและรักษาโรคหลายชนิด เช่น โรคหัวใจ โรคความดันโลหิต โรคอ้วน โรคขาดการออกกำลังกาย (Hypokinesia) นอกจากนี้ ยังใช้ประโยชน์ในการฟื้นฟูสภาพของผู้ป่วยภายหลังการบำบัดรักษาแล้วให้กลับคืนสู่สภาวะปกติเร็วขึ้น

ศาสตราจารย์ นายแพทย์อวย เกตุสิงห์ ได้สรุปประโยชน์ของการออกกำลังกายหรือกีฬาต่อร่างกายในคานส์รีวิทยาไว้ดังนี้

¹คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, การพัฒนากีฬาแห่งชาติ (กรุงเทพฯ : ศิวพรการพิมพ์, 2523), หน้า 1.

1. ทำให้ขนาดของกล้ามเนื้อโตขึ้น มัดของกล้ามเนื้อหนาขึ้น ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานของกล้ามเนื้อ
2. ทำให้หัวใจมีขนาดใหญ่ขึ้น ผนังหนาขึ้น ขยายตัวได้มากขึ้น สามารถเก็บเลือดได้มาก และมีกำลังในการสูบฉีดโลหิตมากขึ้น
3. ทำให้มีเม็ดเลือดเพิ่มขึ้น หลอดเลือดมีความยืดหยุ่นมาก ป้องกันโรคหลอดเลือดแข็งตัวหรือแตกได้
4. ช่วยไหลปอดโตขึ้น ขยายตัวได้มากขึ้น ช่วยให้ร่างกายมีความอดทนสูง สามารถปฏิบัติงานติดต่อกันได้เป็นเวลานาน โดยมีความเมื่อยล้าน้อย
5. ต่อมไร้ท่อจะถูกกระตุ้นให้หลั่งฮอร์โมนอยู่เสมอ ทำให้ร่างกายสดชื่นกระปรี้กระเปร่า
6. ช่วยในระบบย่อยอาหารทำงานดีขึ้น ป้องกันโรคท้องอืดท้องเฟ้อ
7. ช่วยให้มีเม็ดเลือดขาวเพิ่มปริมาณขึ้น เพื่อประโยชน์ในการสร้างความต้านทานโรค
8. ช่วยลดภาวะความตึงเครียดทางสมองและจิตใจ
9. ช่วยลดความอ้วน และเสริมสร้างทรวดทรงให้สวยงามคงาม
10. ช่วยเพิ่มสมรรถภาพทางกายโดยทั่วไปให้สูงขึ้น"¹

เนื่องจากในปัจจุบันมีกีฬามากมาย และกลวิธีดำเนินการเล่นที่แตกต่างกัน อุปกรณ์ สถานที่ โอกาสตลอดจนจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกัน จึงมีผู้จำแนกชนิดของกีฬาไว้มากมาย เช่น

สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์ ได้จำแนกชนิดของกีฬาตามจุดมุ่งหมายของการกีฬาไว้ 2 ประเภท คือ

1. กีฬาแข่งขัน ผู้เล่นกีฬาประเภทนี้จะมุ่งการฝึกซ้อมหรือฝึกหัดเพื่อเตรียมตัวสำหรับการแข่งขัน หรือพิชิตความชนะเลิศอย่างจริงจัง พยายามทำทวิวิถีทางเพื่อให้โคมาที่ชัยชนะ ผู้เล่นกีฬาประเภทนี้ใดแก นักกีฬาอาชีพทั้งหลาย

ไวย เกตุสิงห์, "ร่างกายกับการออกกำลังกาย," วารสารสุขศึกษา
พลศึกษา และสันทนาการ 2 (เมษายน 2524) : 190.

๒. กีฬาเพื่อสันตนาการ ผู้เล่นกีฬาประเภทนี้มุ่งการเข้าร่วมกิจกรรม การแข่งขันหรือการเล่นเพื่อแสดงความสามารถของตนเอง เพื่อผ่อนคลาย ความตึงเครียดทางสมอง หรือทางร่างกายหลังการปฏิบัติภารกิจประจำวัน มิได้มุ่งหวังชัยชนะมากนัก ผู้เล่นกีฬาประเภทนี้คือ นักกีฬาสมัครเล่น โดยทั่วไป นักกีฬาโรงเรียน ผู้เล่นกีฬาเพื่อความสนุกสนานทั้งหลาย ตลอดจนผู้เล่นกีฬาเพื่อรักษาสุขภาพทั้งหลาย¹

จรินทร์ ชานีรัตน์ ได้จำแนกชนิดของกีฬาในแง่ของการจัดเป็น 2 ชนิด คือ

1. กีฬาเพื่อความชนะเลิศ หมายถึง การจัดกีฬาเพื่อการแข่งขัน เพื่อหาความชนะเลิศ และเพื่อประสิทธิภาพของการกีฬา ซึ่งได้แก่ การแข่งขันกีฬาชนะเลิศต่าง ๆ เช่น กีฬาเซต กีฬาแหลมทอง เป็นต้น
2. กีฬาเพื่อมวลชน หมายถึง การจัดกีฬาเพื่อให้ชนส่วนใหญ่ของประเทศ ของจังหวัด อำเภอ ตำบล สถานศึกษา บริษัท ชนวนการ โรงงาน ฯลฯ ได้มีโอกาสเล่นกีฬาโดยเสรี เพื่อส่งเสริมให้มวลชนเหล่านั้นมีสุขภาพพุดานามัยดี และมีจิตใจเข้มแข็งไปช่วยคุณธรรมอันดีงาม เพื่อเป็นประโยชน์ต่อสังคมที่เขาอาศัยอยู่²

อวย เกตุสิงห์ ได้จำแนกชนิดกีฬาออกเป็น กีฬาแข่งขัน กีฬาสุขภาพ กีฬาคนพิการ กีฬาป้องกันโรค และกีฬาฟื้นฟูสภาพ³

กีฬาแข่งขัน ได้แก่ กีฬาทั่วไป เช่น กรีฑา ฟุตบอล บาสเกตบอล เทนนิส ยูโด แบดมินตัน มวย รักบี้ ตะกร้อ เป็นต้น

¹สมชาย ประเสริฐศิริพันธ์, "กีฬาเพื่อสันตนาการในหลักสูตรพลศึกษา," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ 1 (มกราคม-ตุลาคม 2520) : 92.

²จรินทร์ ชานีรัตน์, "กีฬาเพื่อมวลชน," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ 2 (เมษายน 2524) : 205.

³อวย เกตุสิงห์, "ผลร้ายของกีฬาสุขภาพและการป้องกัน," วารสารสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ 1 (มกราคม 2523) : 12.

กีฬาสุขภาพ ได้แก่ การออกกำลังกายเพื่อรักษาสุขภาพ ทรวงทรง ให้อยู่ใน
 ภาวะที่เหมาะสมตามวัย เช่น การวิ่งตอนเช้า การรำมวยจีน การเดิน เป็นต้น

กีฬาคนพิการ ได้แก่ กีฬาที่จัดขึ้นเพื่อให้ผู้ที่มีความพิการทางกายได้แสดงออกถึง
 ความสามารถในเชิงแข่งขัน เช่น การแข่งรถเข็น การว่ายน้ำ การเล่นเกมต่าง ๆ

กีฬาป้องกันโรค ได้แก่ การออกกำลังกายเพื่อป้องกันการเกิดโรคบางชนิดใน
 คนชราหรือผู้ที่ไม่ค่อยได้มีโอกาસออกกำลังกาย เช่น โรคเบาหวาน โรคความดัน โรค
 เหน็บชา โรคนายห่าง (Hypokinesia)

กีฬาฟื้นฟูสภาพ ได้แก่ การเล่นกีฬาหรือการออกกำลังกายเพื่อฟื้นฟูสภาพให้
 ปกติเร็วขึ้นภายหลังจากการเจ็บป่วย ซึ่งอาจกระทำได้หลายวิธีตามคำแนะนำของแพทย์หรือ
 นักกายภาพบำบัด

บทบาทของการกีฬาในปัจจุบัน

ในปัจจุบันการกีฬามีบทบาทในสังคมมนุษย์มากมายจนบุคคลสำคัญและนักการศึกษา
 มีความเชื่อต่อและยอมรับกันว่า ยิ่งโลกมีความเจริญขึ้นเท่าใด ความต้องการของคนในการ
 ออกกำลังกายด้วยการเล่นกีฬาจะมีมากขึ้นเท่านั้น ดังพระบรมราโชวาทในรัชกาลที่ 9
 "การกีฬามีความสำคัญอย่างยิ่งสำหรับชีวิตของแต่ละคนและชีวิตของบ้านเมือง"¹ และจาก
 คำกล่าวของบุคคลสำคัญต่าง ๆ ดังนี้

เขาวนวิศ สุตลาภา กล่าวว่า "การกีฬานับว่ามีประโยชน์ต่อประชาชนและ
 ประเทศชาติ เพราะนอกจากเป็นเครื่องเพิ่มพูนพละนามัยแล้ว ทุกคนคงอยากจะได้เห็นการ

¹พระบรมราโชวาทในรัชกาลที่ 9 พระราชทานแก่คณะกรรมการอำนวยการกีฬา
 กองทัพเรือ ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2513
 เอกสารพิพิธภัณฑกีฬา องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย.

กีฬา เป็นส่วยช่วยสร้างวินัยของคนในชาติ"¹

สมจิตร สิงหเสนี กล่าวว่

การกีฬาเป็นการเสริมสร้างและพัฒนาจิตใจให้บุคคลเป็นผู้มีคุณค่า มี
น้ำใจเป็นนักกีฬา ทรุแพ ทรุชนะ ทรุอภัย เสริมสร้างสุขภาพและพลานามัยให้
สมบูรณ์และสร้างสามัคคีธรรมในแก่มุคณะ ถาบุคคลในชาติมีความพรอม
คังกล่าวครบถวน ชาติจะเข้มแข็งเจริญรุ่งเรือง และค่างรเอกราชอยู่ได้
อย่างสมบูรณ์²

ประเทือง สนิธิพงษ์ กล่าวว่

การกีฬามีได้สร้างคนให้เป็นผู้มีร่างกายสมบูรณ์แต่อย่างเดี่ยว แต่
สร้างคนให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยกลาหาญ อคทน เสียสละ มีมารยาทคิงาม
และมีน้ำใจเป็นประชาธิปไตย ฉะนั้น ทุกคนพึงสนับสนุนการกีฬาให้เจริญ
ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป³

ธานี โรจนาลักษณ์ กล่าวว่ "การกีฬานับว่ามีบทบาทสำคัญในการพัฒนาคนอันเป็น
พลเมืองของชาติทั้งในคานการส่งเสริมสุขภาพอนามัย ฝึกให้คนมีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสิ่ง
สำคัญที่สุดของการกีฬา คือ ความสามัคคี"⁴

สลับ นาคะเสถียร กล่าวว่ "กีฬาเข้มแข็ง พลังแรงจรรโลงชาติ นักกีฬา
สามารถ ช่วยชาติให้มั่นคง"⁵

ศูนย์วิจัยทรัพยากร

¹คณะกรรมการจัดการแข่งขันกีฬาเขต ครั้งที่ 13, ที่ระลึกกีฬาเขตแห่งประเทศไทย
ครั้งที่ 13 จังหวัดลำปาง (เชียงใหม่ . เจริญการค้า, 2523), หน้า 1.

- ² เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.
- ³ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.
- ⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.
- ⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน.

นิพนธ์ ศศิธร ได้ให้คำขวัญในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัย ไว้ว่า
 วิชาพลศึกษาและการกีฬามีทั้งแก่นและกระดูกที่แก่นแท้ของการกีฬาและ
 พลศึกษามุ่งสร้างคุณธรรมและสัจธรรมแก่ผูปฏิบัติในการกีฬาและพลศึกษา
 เป็นอย่างมาก ในการเล่นกีฬาต่าง ๆ ต้องรู้จักขมจิตใจให้เข้มแข็ง อยู่
 ในระเบียบวินัย อุดหนุนทางกายและใจ ระบุพรุชนะ เป็นการสร้างวุฒิภาวะ
 แก่คนเป็นอย่างดีในการเล่นของมีอุปถุยและการตัดสินใจอันเป็นทางนำไปสู่
 ปัญญา ซึ่งหมายถึง การหยั่งรู้ชีวิตที่ใคร่ควยตัวเองในที่สุด¹

เกษม สุวรรณกุล กล่าววว่า "นอกจากการศึกษาเล่าเรียนเพื่อให้ได้ความรู้แล้ว
 การกีฬายังเป็นสิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งของนิสิต นักศึกษา เพราะกีฬาสร้างคนให้มีพลานามัย
 ที่สมบูรณ์ มีน้ำใจเป็นนักกีฬา และสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ"²

เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ กล่าววว่า "การกีฬาเป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งของประชาชน
 ชาวไทย เพราะคนไทยจะต้องมีสมรรถภาพทางร่างกายและจิตใจสูง มีความแข็งแรง
 ทรวดคอดทน มีพลานามัยดี นอกจากนี้ การกีฬายังสามารถอำนวยความสะดวก
 ทั้งภายในและภายนอกประเทศอีกด้วย"³

เปรม ติณสูลานนท์ ได้ให้คำขวัญเนื่องในการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย
 ครั้งที่ 14 ณ จังหวัดปัตตานี ไว้ว่า

การกีฬาเป็นการบริหารร่างกายให้มีสุขภาพพลานามัยเข้มแข็ง และ
 เสริมสร้างให้เป็นผู้มีจิตใจแจ่มใส อุดหนุน กลาหาญ ระบุพรุชนะ และรูกภัย
 นอกจากนี้ ยังส่งเสริมความสมัครสมานสามัคคีกลมเกลียวระหว่างหมู่คณะ

¹นิพนธ์ ศศิธร, "คำขวัญในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย,"
สัจจิตรการการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 8 (25 ตุลาคม - 1 พฤศจิกายน
2523) (เชียงใหม่ : โรงพิมพ์ป๋อง, 2523), หน้า 1.

²เกษม สุวรรณกุล, เล่มเดียวกัน, หน้า 2.

³เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์, ที่ระลึกกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 13 จังหวัด
ลำปาง (เชียงใหม่ : เจริญการค้า, 2523), หน้า 3.

บุคคลใดที่มีจิตใจเป็นนักกีฬา บุคคลนั้นย่อมเป็นผู้มีคุณค่าอันจะเป็นประโยชน์
ต่อการพัฒนาสังคมของประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าสืบไป¹

ถึงแม้ว่าในปัจจุบันจะมีการแข่งขันหรือการ เล่นกีฬาอย่างมากมายทั้งในและนอก
ประเทศ จนทำให้ประชาชนไทยได้มีโอกาสสัมผัสกับกีฬาทั้งทางตรง อันได้แก่ การเข้าร่วม
เล่นหรือแข่งขัน และทางอ้อมคือ การเข้าชม เชียร์ ตลอดจนการได้สัมผัสทางโทรคมนาคม
ทั้งหลายก็ตาม แต่นั่นเป็นเพียงชนกลุ่มน้อยเมื่อเทียบกับประชากรทั้งหมดในประเทศ ทั้ง ๆ
ที่กีฬาได้มีการ เล่นมานานแล้วในประเทศไทย และการ เล่นกีฬาก็เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในการ
พัฒนาคนในชาติให้มีคุณภาพสูงขึ้น สาเหตุสำคัญคงได้แก่ ความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี
ที่ช่วยให้อุปกรณ์ไม่ตองออกแรงทำงาน มีความสะดวกสบายจนเป็นนิสัย ตลอดจนภาวะ
เศรษฐกิจในปัจจุบันที่บีบบังคับให้ประชากรในชาติ ต้องหันไปเอาใจใส่ต่อการ ประกอบอาชีพ
จนหาเวลาสนใจกับการ กีฬาได้น้อย จึงทำให้รัฐบาลและหน่วยงานกีฬาทั้งหลายต้องพยายาม
หาทางช่วยเหลือให้ประชาชนได้มีโอกาสสัมผัสกับการ กีฬามากขึ้น ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ของ
สังคมและประเทศชาติ

หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบและให้การสนับสนุนกีฬาของชาติ

1. กองกีฬา สำนักงานสวัสดิการสังคมของกรุงเทพมหานคร มีหน้าที่รับผิดชอบ
งานกีฬาในเขตกรุงเทพมหานคร โดยการส่งเสริมให้นักเรียน เยาวชน และประชาชนได้
เล่นกีฬาเพื่อสุขภาพอนามัย โดยการจัดการแข่งขันกีฬา เปิดศูนย์เยาวชนให้เยาวชนของชาติ
ได้ฝึกฝนกีฬา ทั้งนี้ได้เริ่มจัดการแข่งขันกีฬามาตั้งแต่ พ.ศ. 2503 โดยมีวัตถุประสงค์มุ่งเน้น
ทางการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
2. กรมพลศึกษา มีบทบาทมากมายเกี่ยวกับการรับผิดชอบในด้านกีฬา ให้ความ
รู้ทางด้านการศึกษาแก่มวลชนในประเทศ โดยการผลิตครูพลศึกษาจากสถาบันพลศึกษา เพื่อ
เผยแพร่การพลศึกษาให้แก่ทุกคน ให้เล่นกีฬาได้ถูกต้อง และให้เล่นกีฬาได้ตลอดชีวิต นอก
จากนี้ยังมีหน้าที่ในการจัดการแข่งขันกีฬานักเรียนและเยาวชน โดยกองกีฬาเป็นผู้จัดดำเนินการ

¹เปรม ติณสูลานนท์, ที่ระลึกกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ครั้งที่ 14 จังหวัด
ปัตตานี (กรุงเทพฯ : เรือนแก้วการพิมพ์, 2524), หน้า 1.

3. องค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ให้การส่งเสริมและช่วยเหลือสมาคมกีฬา จัดสรรเงินงบประมาณคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย สมาคมกีฬา กีฬามหาวิทยาลัย จังหวัด อำเภอ จัดอบรมผู้ฝึกสอนกีฬาตามต่างจังหวัด จัดแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ตั้งศูนย์ฝึกกีฬาในร่ม และศูนย์วิทยาศาสตร์การกีฬา เพื่อให้ความรู้และการบำบัดรักษาทางการแพทย์ อันเนื่องมาจากสาเหตุทางการกีฬา

4. คณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทย มีหน้าที่วางแผน ควบคุม เสนอแนะสมาคมกีฬาต่าง ๆ เพื่อคัดเลือกตัวนักกีฬาเป็นตัวแทนของชาติไทย ส่งไปแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ ตามนโยบายที่รัฐบาลอนุมัติ รวมทั้งจัดสรรงบประมาณแก่กีฬาประเภทต่าง ๆ ตามความเหมาะสม ติดต่อกับคณะกรรมการโอลิมปิกสากลในคำขอโค้ชมาฝึกสอนให้แก่นักกีฬาไทย และส่งนักกีฬาไทยไปฝึกอบรมกีฬาบางประเภทในต่างประเทศ

5. สมาคมกีฬาสมัครเล่น ปัจจุบันในประเทศไทยมีสมาคมกีฬาสมัครเล่นที่ขึ้นทะเบียนอยู่กับคณะกรรมการโอลิมปิกแห่งประเทศไทยอย่างถูกต้อง 23 สมาคม แต่ละสมาคมก็มีคณะกรรมการบริหารและดำเนินการของตนเอง มีหน้าที่ให้การสนับสนุนและส่งเสริมกีฬาประเภทนั้น ๆ โดยเฉพาะทางด้านการจัดการแข่งขัน การจัดผู้ตัดสิน ผู้ฝึกสอน การคัดเลือกตัวนักกีฬาตัวแทนทีมชาติ จัดบริการสมาชิกเกี่ยวกับกิจการในวงการกีฬานั้น ๆ

จะเห็นได้ว่ามีหน่วยงานหลายแห่งที่ดำเนินการให้ความช่วยเหลือในด้านการกีฬาของบ้านเมือง แต่ถึงกระนั้นก็ตาม การกีฬาภายในประเทศก็ยังไม่บรรลุผลเท่าที่ควร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอุปสรรคนานาประการทั้งทางด้านผู้เล่น ผู้ฝึกสอน อุปกรณ์ สถานที่ การจัดและดำเนินการแข่งขัน ผู้บริหาร การสนใจของประชาชน และงบประมาณในการดำเนินการทั้งหลาย ซึ่งทุกหน่วยงานก็ได้พยายามอย่างยิ่งที่จะขจัดปัญหาดังกล่าว

การแข่งขันกีฬา คือ การประกาศความสามารถในเชิงกีฬาของผู้ที่เข้าร่วมแข่งขัน ซึ่งเราเรียกตัวนักกีฬาในกรอบหรือระเบียบของกีฬาที่เรียกว่ากติกากีฬา ภายในอาณาบริเวณที่จัดเพื่ออำนวยความสะดวกนี้ ซึ่งเรียกว่า สนามแข่งขันกีฬา ภายใต้การควบคุมและอำนวยความสะดวกให้การแข่งขันบรรลุเป้าหมายของกลุ่มคนที่เรียกว่า เจ้าหน้าที่จัดการแข่งขันกีฬา ที่กล่าวมานี้คือส่วนประกอบที่สำคัญในการจัดการแข่งขันกีฬา ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยในการส่งเสริมกีฬาให้แพร่หลาย และยกระดับมาตรฐานของการกีฬาให้ดีขึ้น

โดยทั่วไปเมื่อคนเราหัดเจนนกกีฬาจนเกิดความชำนาญสักระยะหนึ่งแล้ว ความต้องการที่จะเกิดขึ้น คือการเข้าร่วมการแข่งขันเพื่อเป็นการแสดงความสามารถของตนเอง และเพื่อเป็นการเปรียบเทียบความสามารถของตนเองกับผู้อื่น เมื่อได้ร่วมการแข่งขันก็จะได้รับประโยชน์โดยทางอ้อม ซึ่งในตอนแรก ๆ นักกีฬาจะไม่ค่อยสนใจนัก อันได้แก่ ความมีน้ำใจ เป็นนักกีฬา ประสบการณ์จากการแข่งขัน การขจัดความประหม่า ความอดกลั้นต่ออารมณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในขณะที่แข่งขัน เป็นต้น เมื่อต้องเผชิญกับสถานการณ์ในการแข่งขันบ่อย ๆ เขา ประสบการณ์ที่ได้รับจะทำให้นักกีฬาสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขตนเองให้พัฒนาก้าวหน้าขึ้นเรื่อย ๆ ทำให้มาตรฐานของการกีฬาสูงขึ้น ทำให้นักกีฬาสามารถถ่ายทอดประสบการณ์นั้น ๆ สู่คนอื่น ๆ เพื่อขยายวงการกีฬาให้กว้างขวางออกไปได้

ประโยชน์ของการจัดการแข่งขันกีฬา

1. เพื่อกระตุ้นให้มีผู้สนใจ เล่นกีฬามากขึ้น
2. เพื่อเปิดโอกาสให้นักกีฬาได้แสดงความสามารถของตนเอง
3. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในเชิงกีฬาของนักกีฬาแต่ละคน
4. เพื่อให้ประชาชนโดยทั่วไปได้ชมกีฬาเพื่อเป็นสันทนาการ
5. เพื่อกระตุ้นให้นักกีฬาได้พัฒนาตนเองให้ก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป
6. เพื่อยกระดับมาตรฐานของการกีฬา
7. เพื่อเสริมสร้างความสามัคคีในหมู่คณะ
8. เพื่อเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์
9. เพื่อเป็นการบ่มพื้นฐานความมีน้ำใจเป็นนักกีฬาแก่คนทั่วไป

คุณประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น นับได้ว่าคุ้มค่ากับเวลาและสิ่งต่าง ๆ ที่สูญเสียไปใน การจัดการแข่งขัน ถ้าไม่มีการจัดการแข่งขันก็จะขาดนักกีฬา ขาดสันทนาการยามว่างของ ประชาชน มาตรฐานการกีฬาก็จะลดต่ำลง ความนิยมกีฬาก็จะสูญเสียไป ผลประโยชน์ของ การแข่งขันกีฬาก็จะไม่เกิดขึ้น

การแข่งขันกีฬาจังหวัด

การแข่งขันกีฬาจังหวัด ถือกำเนิดจากนโยบายการบริหารงานของกรมพลศึกษา ในข้อ 1.2.1 ที่ว่า "ปลูกฝังและเสริมสร้างความสมบูรณ์ทางด้านพลานามัยแก่นักเรียน นิสิต นักศึกษา เยาวชน และประชาชน ให้มีสมรรถภาพทางกายและสุขภาพจิตดี มีน้ำใจ เป็นนักกีฬา และเป็นนักประชาธิปไตย โดยการส่งเสริมการแข่งขันกีฬานักเรียน เยาวชน และประชาชน"¹ และนโยบายการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ขององค์การส่งเสริมกีฬาแห่งประเทศไทย ในการที่จะจัดการแข่งขันกีฬาของประชาชนทั่วประเทศ โดยให้แต่ละจังหวัดทำการคัดเลือกนักกีฬาตัวแทนของจังหวัดส่งเข้าแข่งขันคัดเลือกเป็นนักกีฬาตัวแทนของเขตฯ ที่จังหวัดของตนเองสังกัดอยู่ เพื่อส่งเข้าร่วมการแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย อีกทอดหนึ่ง ดังนั้น การแข่งขันกีฬาภายในจังหวัดจึงเป็นงานที่มีความสำคัญยิ่งประการหนึ่ง ที่ทุกจังหวัดต้องจัดทำ

กีฬาจังหวัด คือ การจัดแข่งขันกีฬาทุกประเภทในจังหวัดโดยความรับผิดชอบของทางราชการ เพื่อเป็นการสนองนโยบายการส่งเสริมกีฬาของประเทศ และเป็นการสนับสนุนการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหลักสูตรการศึกษาเกือบทุกระดับ และเป็นการคัดเลือกนักกีฬาตัวแทนของจังหวัด เพื่อส่งเข้าแข่งขันกีฬาเขตแห่งประเทศไทย ฯลฯ ในการจัดการแข่งขันกีฬาจังหวัดแต่ละประเภทต้องอาศัยส่วนประกอบมากมายนับตั้งแต่ความร่วมมือของผู้บริหารในจังหวัด เจ้าหน้าที่กีฬาจังหวัด ผู้ตัดสิน ผู้ฝึกสอน นักกีฬา พ่อค้า ประชาชนทั่วไป อุปกรณ์และสนามกีฬา งบประมาณ ตลอดจนการวางแผนงานที่เหมาะสมรัดกุม เพื่อความเรียบร้อยในการดำเนินการ

เจ้าหน้าที่กีฬาจังหวัด คือ ผู้รับผิดชอบในการจัดและดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาต่างๆ ของจังหวัด ทั้งในเรื่องการจัดการแข่งขัน การอบรม สัมมนาผู้ฝึกสอนหรือผู้ตัดสิน การวางแผนงาน

¹สำออง พวงบุตร, "การกีฬาสำหรับนักเรียนและเยาวชน," การพัฒนากีฬาแห่งชาติ (กรุงเทพฯ : คีวพรการพิมพ์, 2523), หน้า 62.

โครงการต่าง ๆ เพื่อพัฒนากีฬาของจังหวัด การจัดหานักกีฬาตัวแทนของจังหวัดเพื่อประกาศความสามารถในเชิงกีฬาของจังหวัด/ เนื่องจากการจัดการแข่งขันกีฬาจังหวัดต้องอาศัยความร่วมมือและส่วนประกอบมากมายดังกล่าวแล้ว จึงทำให้โอกาสที่จะเกิดอุปสรรคในการจัดการแข่งขันมีมาก ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์จะศึกษาถึงอุปสรรคต่าง ๆ ในแต่ละจังหวัดซึ่งมีความแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสาเหตุนานาประการ เช่น ความสนใจของประชาชน สภาพภูมิประเทศ ภาวะเศรษฐกิจ อาชีพ ความเอาใจใส่ของผู้บริหารงานกีฬาในจังหวัด เป็นต้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

003930

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อศึกษาปัญหา ในการจัดและดำเนินงานกีฬาของจังหวัดต่าง ๆ ทั่วประเทศ
2. เพื่อศึกษาความนิยมกีฬาของประชาชนที่มีต่อกีฬาแต่ละประเภท
3. เพื่อศึกษาปริมาณการจัดการแข่งขันกีฬาในประเทศไทย

คำจำกัดความของการวิจัย

1. เจ้าหน้าที่กีฬาจังหวัด หมายถึง บุคคลที่ได้รับมอบหมายจากจังหวัดให้มีหน้าที่รับผิดชอบต่องานกีฬาของจังหวัดที่ตนเองสังกัดอยู่โดยเฉพาะ ทั้งทางด้านการบริหารนโยบายของชาติ การปฏิบัติงานเพื่อส่งเสริมกีฬาของจังหวัด และการจัดดำเนินการแข่งขันกีฬาของจังหวัดด้วย
2. การแข่งขันกีฬาจังหวัด หมายถึง การแข่งขันกีฬาทุกชนิดที่ส่วนราชการจังหวัดจัดขึ้นภายใน 1 ปี
3. จังหวัด หมายถึง จังหวัดต่าง ๆ ทุกจังหวัดในประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาถึงปัญหาในการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬา ซึ่งจังหวัดเป็นผู้รับผิดชอบเท่านั้น มิได้เกี่ยวข้องกับการแข่งขันกีฬาอื่น ๆ ที่หน่วยงานหรือบริษัทห้างร้าน สมาคมหรือสโมสรใด ๆ เป็นผู้จัดการแข่งขัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ ในการจัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาภายในจังหวัดทั่วประเทศ
2. ทำให้ทราบถึงความนิยมกีฬาแต่ละประเภทของชาวไทย
3. ทำให้ทราบถึงปริมาณการจัดการแข่งขันกีฬาในประเทศไทย
4. เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น
5. เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้ที่ต้องการจะศึกษาค้นคว้าเรื่องนี้ต่อไป

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย